Staré indiánské proroctví říká, že život na této zemi bude lepší, až bílý člověk převezme životní styl rudého muže

Místo a čas

Tepee je univerzální, lze si jej postavit kdekoli, třeba v pokoji nebo na skládce, je možné jej vztyčit i v přeplněném kempinku. Je to možné, ale nevkusné a polovičaté řešení. Pro tepee je ideální osamělé místo v údolí potoka nebo řeky, slunné místo, které prohřejí již ranní paprsky a kde půda nečvachtá pod nohou. Jistě se dohodneš s majitelem pozemku, možná, že tě nechá bezplatně, možná, že bude chtít nějaké peníze. I v tomto případě ale bude tvůj pobyt levnější, než kdekoli jinde. Místo pro postavení tepee musí být rovné a suché, ale hlavně se ti musí líbit. Nejméně lze doporučit červenec, poněvadž je plný rekreace chtivých lidí a Indián přece na svých toulkách bývá sám. Neexistuje žádné období roku, které by bylo bez kouzla a poezie. S poměrně malou dávkou otužilosti můžeš tábořit i za hromských mrazů.

Jistě ale ne pro začátek, ne že by sis musel zvykat, ale jen proto, že se musíš do života pod tepee nejprve zamilovat. Můžeš tábořit v pozdním jaře nebo časném podzimu, ale když své tepee postavíš v údolí potoka uprostřed prosincové holé zimy, poznáš, že její barevnost s nafialovělými haluzemi olší a zřetelnou oranží vrb přece jen není k překonání.

Co musí být poblíž?

Voda a dřevo. Čistý chladný pramen a nevyčištěně les. Budeš-li vodu převařovat, což ti nejenom doporučuji, ale k čemuž v chladu povede touha po teplém doušku čaje, nejsou obavy ze znečištěné vody, neteče-li z oblastí polí či průmyslu, na místě. Dřevo sbírej. Nejlépe hoří a téměř vůbec nekouří suché borové či smrkové větve, co leží již delší dobu na zemi a vypadají jako vybělené kosti. Nalámej je pohodlně pouhou nohou a v otepi nebo na zádech na krosně je dones do svého příbytku. Pilku a sekeru v tomto případě nepotřebuješ.

Jak připravit stavbu tepee?

Na postavení svého příbytku nezbytně potřebuješ rovné tyče, které minimálně o půl metru přesahují průměr tepee - mohou být ale i o 1/4 delší než průměr. Nejlépe tuto službu vykonají smrkové tyče, které jsou dostatečně pevné a rovné. Pro velikosti tepee 4.8 -5.6 metru v průměru vyhovují tyče o průměru cca 5-7 cm na dolním širším konci. Tyče musíš velmi pečlivě osekat, jinak riskuješ, že zbylými kousky větviček protrhneš plachtu a tvůj příbytek bude v případě deště kombinován se sprchou. Osekání je pracné při užití sekery a o mnoho jednodušší, když sebou budeš mít ostrou mačetu. Větvičky odsekávej odspodu, jen tak budou tyče hladké. Dobře ulpívající kůru nemusíš odstraňovat. Potřebuješ celkem 11 kusů tyčí, (pro tepee o průměru 7 metrů 14 tyčí), a když je budeš připravovat sám, zabere ti tato činnost půl dne. Je snad pochopitelné, že nebudeš odřezávat zelené stromky - v tom případě by bylo lépe, kdybys zůstal ve městě, které by v tomto případě pro tebe bylo asi přece jenom přirozenějším prostředím.

Jak postavit kostru?

Tepee rozložíš na zemi vnitřní stranou navrch, pokud možno na suché a rovné místo, položíš na něj tři hladké tyče a jejich spodní okraj necháš přesahovat 3 až 5 cm přes okraj látky. Látku vypneš a tam, kde tyče dosahují špičky mezi chlopněmi, svážeš všechny tři tyče pevně dohromady. Čím jsou tyče na horním okraji silnější, tím bude tato operace svízelnější. Ke svázání použij provaz, který je přiložen, nebo jiný, nejlépe o průměru 4-6 mm. Nechej jej delší - bude se ještě hodit! Vzniklou trojnožku postav při této velikosti tepee poměrně snadno tak, že vztyčíš svázané tyče tak, aby zůstaly pohromadě a "rozkročíš" je až pak. Jinak se budeš se svázanými tyčemi potýkat déle, než tě to bude bavit. Další úkol spočívá v tom, že z konců tyčí na zemi vytvoříš rovnostranně trojúhelník. Jednotlivé vzdálenosti mezi tyčemi odkrokuj nebo odměř provázkem. Do takto vzniklé konstrukce vlož dalších 5 tyčí a to tak, aby jejich vzájemně překryv v místě spoje prvních 3 tyčí byl co nejmenší. Toto pravidlo se ti podaří dobře splnit pouze tehdy, budou-li tyče na horních okrajích dostatečně tenké (optimálně 3-4 cm). Podle našich zkušeností je

vcelku zbytečné používat "klobouk" chránící kouřově otvor před vnikem vnější vody, a proto je i zbytečná stejná délka jednotlivých tyčí, která by tě připravila o poeticky rozevlátě vrchlík tepee. Tyče umísti v kruhu tak, aby vždy mezi dvěma svázanými tyčemi byly dvě tyče volné, vyjma místa proti zamýšlenému vchodu, kam se umístí devátá tyč s plachtou. Kvůli hladině kouře v tepee směruj vchod vždy po směru převládajícího větru.

Natažení plachty

V tuto chvíli tedy máš stojící kostru svého tepee a zdá se, že jsi vlastně nic neudělal, ale pakliže jsi pracoval přesně, je většina práce hotova. Na ležící tepee polož devátou tyč tak, aby přesahovala na tlustém konci spodek najaté plachty asi o 5 cm. Přesnost tohoto přivázání je pro správnou stavbu velice důležitá. Při převázání omotej tkalouny okolo tyče vícenásobně přes trojúhelníček látky a poslední uzel umísti tak, aby směřoval k vnější straně plachty, t.j. aby byl v tuto chvíli na spodní straně. Pak tyč spolu s plachtou zvedni a postav ji na místo, které pro ni zůstalo v kruhu již osmi stojících tyčí. Plachtu roztáhni v obou směrech ke vchodu a .... V první chvíli se jistě zhrozíš, co za obludu jsi postavil - prostor uvnitř je neuvěřitelně malý, zpod plachty vyčuhují tyče, na některých místech je plachta čtvrt metru nad zemí a na jiných přebývá. Možná, že budeš zklamán.

Jak to všechno napravit?

Pakliže bys tepee postavil na geometricky dokonalé rovině z dokonale rovných tyčí, kdyby plachta byla dokonalým půlkruhem (to je splněno pouze v případě prvního postavení), kdyby ses prostě pohyboval ve světě geometrických modelů, pak by tepee bylo již v tuto chvíli zcela dokonalé. Stavba tepee ovšem není teorií, ale praktickou činností, která se od jednoduchých představ vždy poněkud odchyluje.

První, co musíš udělat je jednoduché. Zapni oba konce plachty u vchodu k sobě pomocí zavíracích jehel. Zapnutí půjde snadno, když nesvázané tyče posuneš dovnitř do tepee. Nemůžeš-li dosáhnout na horní kolíky, lze si stoupnout na ramena někoho jiného nebo na dvě posunuté tyče u vchodu přivázat příčnou tyč a stoupnout si na ni. Když bude plachta sepnuta po celé délce, přikroč k vyrovnání tyčí. Uvádím několik možných případů:

- 1) leží-li plachta na zemi, je nutno tyče posunout směrem od středu
- 2) vyčuhují-li tyče zpod plachty, musíš je zase zasunout směrem ke středu
- 3) jedná-li se o tyče tvořící svázanou trojnožku, není jiná pomoc, než je o kousek zkrátit pilou, řezej však v necelé polovině přesahu tyče od plachty
- 4) nepomůže-li žádně z uvedených triků, pak je trojnožka velmi špatně odměřena a svázána a nezbude ti, než celou stavbu zopakovat od začátku.

Zemnící kolíky musíš zapíchnout do země na začátku pouze lehce, nezatloukej je, protože je velmi pravděpodobné, že s nimi budeš ještě hýbat. Roztáhni tyče tak, aby spodní okraj plachty byl několik centimetrů nad terénem. Neboj se, že větší škvíra způsobí větší průvan. Teď je správná chvíle pro chlopňové tyče - musí být trochu delší než je průměr tepee. Pomocí nich vypni chlopně a dotvoř správnou siluetu tepee. Kolíky můžeš v tuto chvíli zatlouci, nikdy ale nepoužívej hrubého násilí, které by mohlo vést k roztržení plachty. Vždy, když tepee zmokne, plachta se vypne a po uschnutí opět povolí. Tento střídavě proces povede k vytahování plachty v každém případě, ale budeš-li plátno kolíky nepřiměřeně napínat, podstatně jej urychlíš. Plachta samozřejmě nesmí být volná. Míra jejího vypnutí je věcí citu. Dveře protáhni rovnou tyčkou, přivaž je na provaz nebo kůži a zavěs na zapínací jehly do vhodné výšky. Při silném větru lze doporučit svázat obě části závěsu pod zavírací jehlou kouskem řemínku a na návětrné straně zakolíkovat nebo přivázat dveře.

Zařízení tepee

Když jsi postavil kostru a tepee, máš asi polovinu za sebou. Musíš udělat postele, napnout v zimě protiprůvanové plachty (deky postačují) a udělat ohniště. Možná, že si budeš chtít udělat police a věšáky, to ale při kratším pobytu není nutné.

Postele

Udělej je o 25 cm delší než jsi sám. Vyber vhodné rovné tyče, kterých je po prořízce smrkového mlází v lese na zemi dost. Vybírej rovné kusy bez větviček a velkých suků - zajisti si tak klidně spánek. Postele ti doporučuji zhotovit pro dva nocležníky, je to úspornější. Uspořádání postelí můžeš volit podle několika možností, viz obrázek. Horní "pelest" je velmi praktická, zamezuje pádu pokrývek či spacího pytle do ohně, a mimoto zabraňuje rozpadu postele. Jsi-li klidnější, tak není nezbytná. Pelest musí být hladká a v každé případě bez smůly.

Ohniště

K této práci přistup až na konec, zejména proto, že nikdy dopředu nevíš, jak vyjdou postele, a bylo by špatné, kdyby oheň nebyl v prostředku mezi nimi. Vyrýpni drn asi do hloubky 10 centimetrů a ulož jej tam, kde nevyschne. V podzimním dešti a zimě to nepředstavuje žádnou významnější starost. Okraje ohniště oblož kameny, které nepoložíš na trávu, ale umístíš je v ohništi svisle, tak aby byly do sebe zaklíněny a nepřesahovaly terén o více než 5 cm. Větším přesahem by ses připravil o sálavé teplo z ohně. Dno ohniště udupej a hotovo.

Jak v ohništi topit?

Zapomeň na všechny "tábornické" rady, na nejrůznější typy pagod a pyramid - to všechno se možná hodí pro slavnostní ohně, ne však do tepee. Jakmile rozděláš oheň ze suchého chrastí, přilož na něj klacky o průměru asi 3 - 4 cm, a když chytnou, máš vyhráno. Dále přikládej pouze tak, jako bys skládal sardinky do konzervy. Střídej - máš-li tu možnost - sušší a vlhčí. Všechno shoří, i dřevo obalené ledem, je-li oheň dostatečně veliký. Odvod kouře z tepee zajisti správnou pozicí kouřových chlopní - nesmí být otevřeny proti větru. Topíš-li za deště, dej tyče s chlopněmi podél sebe za tepee, tak aby okraje chlopní visely vedle sebe. Tímto uspořádáním chlopní velice jednoduše uniká kouř a současně nemůže pršet dovnitř.

A jak vařit?

Jedině způsob, který ti zaručí spolehlivé a rychlé uvaření vody, je zavěšený kotlík. Budeš překvapen, že v tepee se vaří podstatně rychleji než na volném prostranství, kde vane vždy alespoň takový vítr, že plameny šlehají o čtvrt metru vedle nádoby s vodou. Optimální rychlosti vaření jako a zavěšeném kotlíku v tepee vody nedosáhneš ani na bůhvíjak vymyšleném hořáku v supermoderní kuchyni. Kotlík zavěš na pevný provaz, který je prodloužen o řetízek s háčkem. Na provaz nad řetízek přivaž řemínek nebo další provázek tak, aby dosahoval vodorovně k některé z tyčí, nejlépe k té, která se nachází mezi postelemi. Vodorovný provázek by měl být tak vysoko, aby na něj nešlehaly plameny. Pomocí tohoto provázku můžeš snadno ovlivňovat pozici kotlíku nad ohněm a bude-li čaj hotov, pak můžeš odsunout kotlík tak daleko od plamenů, aby se nápoj nevařil, ale zůstal teplý po celou dobu, kdy budeš vzhůru. Tento jednoduchý způsob oceníš teprve tehdy, až budeš tábořit v tepee v zimě. Nesporná výhoda neustále zavěšeného kotlíku spočívá také v tom, že neopatrný obyvatel tepee, deroucí se ke vchodu jej nemůže převrhnout a kohokoliv opařit. Na háček od kotlíku můžeš zavěsit nalévací hrnek. Čaj můžeš nalévat nejlépe do uříznutých skořápek kokosů - je to stylové a hlavně praktické. Kov a umělá hmota? Když je kov hrnečku nebo jídelní misky příliš teplý a spálíš si rty, je již čaj uvnitř poměrně studeně. Umělá hmota je ošklivá a z mnohých se vyluhují různé cizorodé látky - radši ji nepoužívej.

Dřevo na topení

Již bylo řečeno, které je nejvýhodnější, ještě pár slov o tom, kde ho skladovat. Pakliže ho budeš mít v tepee kdekoli, bude to velmi nepořádné a dřevo ti nevyschne. Nejlépe je dřevo na topení dát do hranice mezi čtyři zapíchlé kůly v prostoru mezi ohništěm a vchodem. Hromada dřeva na tomto místě je výhodná hned ze dvou důvodů. Dřevo schne nejenom přímým teplem, ale i proudem vzduchu a současně působí jako reflektor a odráží teplo do tepee. Dřevo do ohně dávej z přivrácené strany a doplňuj na straně druhé. Popsané opatření je významné zejména v zimním období.

Balení tepee

Jedno ráno, až se probudíš v tepee poslední den, budeš smutnější, než kdykoliv jindy. Odjezd. Ještě nikdy se mi z tepee nechtělo odjíždět. V mnoha případech se ale nedá nic dělat, existují i jiné povinnosti. Sbalit tepee a všechno uklidit je přece jenom menší práce než stavění, ale musíš si na to vyhradit alespoň dvě hodiny. Dřevo z postelí a dřevo, které jsi nespálil, odnes do lesa, bude se hodit příště. Tyče opři o krajní stromy lesa. Studený a vodou zalitý popel z ohniště bez uhlíků dej někam, kde nebude vadit, nejlépe uděláš, když jej rozsypeš do trávy. Drn dej na původní místo a kameny slož k potoku na břeh - nejspíš tam předtím byly. Pořádně všechno ukliď také proto, aby ti majitel příště táboření na své parcele povolil. Před vlastním balením omeť saze a popel z černých ploch plachty. Je-li plachta tepee mokrá nebo vlhká, pak můžeš začít již při balení přemýšlet nad tím, kde ji dosušíš. Kdybys tak neučinil, můžeš tepee za několik týdnů celé plesnivé spolehlivě vyhodit. Suché tepee rozprostři na louku nebo v místě, kde jsi jej dosušil, a můžeš začít skládat. Tepee bal vždy tak, aby veškeré začouzené plochy byly obráceny dovnitř balíku a čisté strany ven. Zabráníš tak ušpinění okolí při cestě a uskladnění. Při dodržení tohoto pravidla nebude tepee při uskladnění v bytě provoňovat atmosféru kouřem, která by mohla zbytečně roztesknit tebe a ostatní členy rodiny rozlítit.

* * *

Postavit, udržovat, zabalit a ošetřit tepee není vůbec tak podstatné, jako v něm umět žít. Není důležité žít v dokonalém prostředí s dokonalou výbavou a zařízením. Předně proto, že naše těla nejsou dokonalá a stav naší duše, mysli a vnímání je na tom mnohdy ještě hůře. Ne, to není samozřejmě důvod k tomu, abychom žili ve špíně, nedostatku a uměle vyvolávané trýzni. Neměli bychom ale v dokonalém okolí vidět smysl bytí. život pod tepee nám přinese víc než rekreaci a zotavení těla nebo mysli. Vrátí nás alespoň na čas tam, odkud jsme přišli. Do jednoznačného světa jednoduchých souvislostí, do kterého alespoň částí svého vědomí patříme. Do světa přírody, ohně, živlů, ale i rozměru své mysli zděděné po pradávných předcích.

© 1998 Milan

Eine alte indianische Weisheit meint, dass das Leben auf unserer Erde erst dann besser sein wird, wenn der weiße Mann die Lebensweise des roten Mannes übernimmt.

Ort und Zeit, ein Tipi aufzustellen

Das Tipi kann man an verschiedensten Orten aufstellen, also auch im Zimmer oder auf der Terrasse; oder sogar auf einem überfüllten Campingplatz, aber es gibt für ein Tipi tatsächlich noch bessere Lösungen. Wenn Du kannst, wähle Dir einen freien Platz an einem Bach oder in einem Flusstal, wo frühmorgens die Sonne scheint und wo der Boden nicht zu feucht ist. Frage den Bauern, dem der Grund gehört, und er wird Dir gegen Deine Mithilfe im Stall erlauben, das Tipi eine Zeitlang aufzustellen. Jede Jahreszeit hat für den Tipibewohner ihren Reiz. Auch im Winter kann man selbst bei Frost ohne Schwierigkeiten und ohne besonders abgehärtet zu sein, im Tipi "überleben". Es ist eine Frage der Lebensart, ob mir die Freiheit und Unabhängigkeit des Indianers liegt und ob ich erleben möchte, wie im Winter das Lila der glatten Erlenästchen und das zarte Orange der Weidenzweige gegen die Kälte anleuchten.

Was muß in der Nähe sein?

Wasser und Holz. Eine Quelle mit möglichst klarem Wasser und ein unaufgeräumter Wald, damit man genügend Holz für's Feuer sammeln kann. Es empfehlt sich, das Wasser immer abzukochen. Wenn es nicht gerade aus überdüngten Feldern oder einem Industriegebiet kommt, braucht man dann keine Angst mehr zu haben.

Wie baut man ein Tipi?

Zum bauen eines Tipis braucht man zunächst gerade Holzstangen, die um 80-100 cm länger sein sollten, als der Tipidurchmesser ist. Am besten eignen sich Stangen aus kleinen Fichten, sie sind fest und gerade. Für ein Tipi der Größe von 3 - 4,5 m Durchmesser eignen sich Stangen mit dem Durchmesser 5 - 7 cm am unteren dicken Ende. Die Stangen muss man sehr sorgfältig glätten, sonst kann es passieren, dass kleine Ästreste das Leinen durchstoßen und sich das Tipi bei Regen in eine Dusche verwandelt. Das Abhacken und Glätten mit einer Axt ist recht mühselig, besser geht es mit einer scharfen Machete. Die Stangen werden nur glatt, wenn man die Ästchen von unten her abhackt. Die Rinde, wenn sie noch gut hält, braucht man nicht entfernen. Zum Bau eines Tipi braucht man insgesamt elf Stangen. Man muss einen halben Tag Arbeit dafür veranschlagen (für 1 Person). Es ist natürlich selbstverständlich, dass keine jungen lebendige Bäume extra für den Tipibau gefällt werden, sondern man sucht sich abgeholzte oder tote Stämme.

Wie baut man das Gestell?

Zuerst legt man den fertigen Tipistoff mit der Innenseite nach oben auf einen geraden und trockenen Platz. Dann legt man drei

Stangen mit dem unteren Ende an den Stoffrand, mit dem oberen, längeren Ende an die Naht zwischen den beiden Rauchklappen. An dieser Stelle werden die drei Stangen zusammengebunden. (Je dicker die Stangen sind, desto schwieriger geht es.) Gebunden wird mit einer beigelegter Schnur oder Ähnlichem im Durchmesser von 4 bis 6 mm. Bitte den Schnurrest länger lassen und eine Metallkette daran befestigen, deren Ende als Kesselaufhänger über der Feuerstelle benutzt wird. Sind die Stangen fest zusammengebunden, muss man sie (am besten zu dritt) aufstellen und dann auseinandergrätschen: der "Dreifuß" steht. Man muss unbedingt darauf achten, dass die Stangen in einem regelmäßigen Dreieck stehen. Den Abstand zwischen den Stangen kann man mit einer Schnur oder gleichmäßigen Schritten abmessen. In dieses "Gerippe" kommen nun noch sechs weitere Stangen, wobei an der letzten Stange der Tipistoff aufgehängt wird, d.h. zunächst einmal nur fünf Stangen. Die Stangen sollten regelmäßig aufgestellt werden, immer zwei freie Stangen zwischen zwei Dreifußstangen - mit Ausnahme des Zwischenraumes, der dem zukünftigen Eingang gegenüberliegt. Es ist vorteilhaft, wenn der Eingang nicht gegenüber der vorherrschenden Windrichtung platziert wird.

Der "Holzknoten", der sich aus den Dreifußstangen und den frei dazugelegten Stangen bildet, sollte so klein wie möglich sein, d.h. man muss die Stangen so dazustellen, dass kein großes Loch entsteht. Dann kann man die Stangen auch unregelmäßig lang lassen, was natürlich viel Tipientsprechender aussieht. Ansonsten muss man einen Hut über die gekürzten Stangenenden hängen, vor allem auch, wenn man eine lange Regenzeit zu erwarten hat.

Das Leinenaufspannen

Zu diesem Zeitpunkt ist das "Gerippe" fertig, und wenn Du genau gearbeitet hast, liegt der größte Teil der Arbeit hinter dir. Auf den ausgebreiteten Tipistoff legst Du jetzt die letzte, neunte Stange mit dem unteren Ende an den Stoffrand, mit dem oberen Ende an die Naht zwischen den beiden Rauchklappen. Das dort befindliche kleine Leinendreieck und die beiden Schnüre binde fest um die Stange, richte sie mit dem Stoff auf und stelle sie an den noch freien Platz des Gerippes. Das Tipileinen kannst Du jetzt nach beiden Seiten hin über die Stangen ziehen - und nun wirst Du stauen, was Ungeheures entstanden ist. Es kann sein, dass unten an einigen Stellen der Stoff auf dem Boden liegt. Aber sei nicht enttäuscht, es läßt sich alles ausgleichen. Wäre das Tipi auf einem geometrisch ebenen Platz gebaut und wären die Stangen geometrisch grade Linien, dann würden überhaupt keine Schwierigkeiten auftreten. Das Leben aber kennt keine idealen Flächen und Linien, und der Tipibau ist keine abstrakte Theorie, sondern praktisch und lebendig.

Also: "knöpfe" erst einmal das Tipi zu, mit Hilfe der Schilfrohrstückchen, die in der Packung enthalten sind (Schilfrohr eignet sich am Besten, zur Not gehen auch andere feste und sehr glatte Hölzchen.) Das "Zuknöpfen" geht leichter, wenn man die losen Stangen nach innen schiebt. Sollten die obersten "Knopflöcher" zu hoch sein, musst Du auf den Rücken Deines Freundes steigen.

Ist das Tipi geschlossen, muss man daran gehen, je nach Bedarf die Stangenlängen zu ändern. Es gibt folgende Möglichkeiten:

- 1) Liegt noch Stoff auf der Erde, muss man die nicht festgebundenen Stangen nach außen schieben
- 2) Ragen die Stangen unten heraus, muss man sie nach innen ziehen.
- 3) Handelt es sich um gebundene Stangen, sind die Möglichkeiten begrenzt, Entweder man sägt sie ab oder gräbt sie ein. Beim Kürzen muss man drauf achten, dass man das Holz auf halber länge vom Stoffrand absägt. Sind die gebundenen Stangen zu kurz, kann man entweder Holzstücke oder flache Steine darunterlegen. Sind sie allerdings, viel zu kurz, muss man die Stangen neu binden.
  4) Hilft keiner dieser Ratschläge, dann ist entweder das Terrain zu uneben oder das Gestell wurde zu ungenau zusammengestellt und man muss noch einmal von vorne anfangen.

Die Zeltpflöcke (selbst zugeschnitzte Holzheringe) am Anfang nur ganz leicht in die Erde stecken, damit zum Ausgleich noch ein gewisser Zwischenraum bleibt. Ideal ist es, wenn dieser Zwischenraum 2- 4 cm beträgt. Ist der Zwischenraum breiter, entsteht unangenehmer Luftzug, liegt der Stoff auf der Erde, fängt es langsam an, mürbe zu werden. Zum Schluss werden die Rauchklappen eingestellt. Dazu nimmt man die letzten zwei Stangen, die ein bisschen länger sein dürfen, steckt sie in die eingenähten Spitzen und stellt sie so auf, dass das Randloch entweder weit offen steht, oder, übereinander geklappt, geschlossen ist. Zu aller Letzt kann man die Zeltpflöcke stärker einschlagen - aber niemals mit Gewalt. Der Stoff darf sich also nur ganz leicht, mit gutem Gefühl, spannen. Durch den Tür-Lappen wird eine Stange gesteckt und mit einer Schnur an einem der Schilfrohrhölzchen über dem Eingangsloch befestigt. Nun sieht das Ganze schon wie ein echtes Tipi aus. Aber nur von außen.

Die Inneneinrichtung

Jetzt musst Du darangehen, Betten zu bauen. Vorher kannst Du für den Winter noch eine Luftzugleinwand aufspannen. Baue das Bett um 20 cm länger als du selber bist. Zu diesem Zweck eignen sich am besten zwei dicke Holzstangen, die Du im Wald finden kannst. Suche gerade Stangen ohne große Knorren, dann wird Dein Schlaf ruhig sein. Lege sie parallel, so weit auseinander wie Du Dein Bett breit haben willst. Schlage Pflöcke in die Erde, damit sie nicht auseinanderrollen können. Lege quer viele dünnere, gleichlange Stangen, ähnlich einem Lattenrost. Es ist immer vorteilhaft und sparsam, Doppelbetten zu bauen. Darauf kannst Du Deine Matratze legen, die Du aus Heu und einem alten Bettbezug selbst fertigen kannst. Baue das Bett oder die Betten so, dass sie genügend Abstand zum Mittelpunkt des Tipi haben, denn dort hin wird die Feuerstelle kommen.

Die Feuerstelle

Unter dem Rauchloch, in der Mitte des Tipi, steche den Rasen kreisförmig ungefähr 10 cm tief aus, und lege den Rasensoden an eine schattige, feuchte Stelle (im Hochsommer), so dass das Gras weiterwachsen kann. Lege größere Steine rings um das Feuerloch (nicht auf den Rasen). Der Rand der Steine darf die Erde nicht mehr als 5 cm überragen, sonst wird die Wärmeausstrahlung behindert. Zum Schluss musst Du den Feuerstellenboden feststampfen und schon kannst Du Dein erstes Feuerholz aufschichten.

Wie soll man feuern?

Am besten, Du vergisst erstmals alle "Campingvorschläge", alle sogenannten Festfeuerarten. (Pyramiden, Pagoden, usw.). Diese eignen sich für spezielle Zwecke, aber nicht fürs Tipi. Zuunterst kommt trockenes Kleinholz (z.B. untere alte Fichtenästchen. Diese sind auch bei Regen meist trocken). Wenn es brennt, kommen größere Holzstücke darauf. Hat man genügend Glut, kann man sogar Hölzer mit Eisschicht darauflegen - es verbrennt alles. Es ist gut, das Holz nach Sardienenart zu schichten: dicht nebeneinander, und neues Holz seitenweise zulegen solange es noch Flammen gibt.

Die Rauchabfuhr kann man mit den Rauchklappen beeinflussen aber: niemals sollten die Rauchklappen gegen den Wind stehen. Wenn im Regen gefeuert wird, ist es das Beste, die Rauchklappen parallel zu stellen: so geht die warme Luft mit dem Rauch einfach heraus und nur wenig Regen kommt herein.

Wie soll man kochen?

Das Einfachste ist natürlich, man verlängert mit der Metallkette die Schur, die vom "Stangenknoten" herunterhängt, und befestigt ca. einen halben Meter über dem Feuer einen Metallkessel. Endet die Kette nicht genau über der Feuerstelle, kann man mit einer weiterer Kette die Position verändern. Es ist erstaunlich, wie schnell man in einem Tipi das Wasser zum Kochen bringen kann. Viel schneller als im Freien, wo der kleinste Wind die Flammen unter dem Kessel immer wieder "wegschiebt".

Wenn Du Tee zubereitet hast, ist es gut, wenn Du die Schöpfkelle an einem Haken an der Kette hängen lässt. Es ist vorteilhaft Kokosschalen zu benutzen, sie sind tatsächlich die schönsten und praktischsten Trinkschalen. Sie sind auch schlechte Wärmeleiter und Du kannst genüsslich Deine Suppe schlucken, ohne Dir die Finger zu verbrennen. (Es ist klar, dass Plastikgeschirr nichts in einem Tipi zu suchen hat.)

Das Feuerholz

Das beste Holz ist das, was Du Dir selber gesammelt hast. Die ausgebleichten, grauweißen, knochenartigen Kieferästchen, die schon mehrere Jahre am Waldboden liegen, geben das beste Feuer. Du kannst sie leicht mit dem Fuß zerkleinern und brauchst nicht sägen oder hacken. Gut gebündelt kann man eine große Menge davon "nach Hause" zum Tipi bringen.

Man kann natürlich auch jede andere Art von unbehandeltem Holz nehmen; sogar feuchte Äste, wenn das Feuer groß genug ist. Äste

von Laubholz verbrennen, ohne dass es Funken gibt (was in einem Tipi sehr günstig ist.) Das Holz einfach unaufgeräumt im Tipi zu lagern schafft Unbehagen. Besser ist es, vier Stangen in einem schmalen Rechteck in den Boden zu schlagen, und dort das Brennholz sauber aufzuschichten. Im Winter kann man dieses Rechteck zwischen Feuerstelle und Eingang platzieren: einmal trocknet das Holz gut zwischen Wärmestrahlung von der einen Seite und Frischluft von der anderen, und zum zweiten hält es die Kälte vom Eingang zurück.

Zusammenpacken

Eines morgens, wenn Du aufwachst, wirst Du traurig werden: heute ist der letzte Morgen, an dem Du in einem Tipi aufwachen darfst. Abreise. Na ja, die Ferien sind vorbei, der Alltag mit seinen Pflichten ruft. Das Tipi zusammenzupacken und alles aufzuräumen geht schneller als das Aufstellen, aber trotzdem solltest Du mit zwei guten Stunden rechnen. Das Holz der Betten, und ungebranntes Brennholz solltest Du säuberlich im Wald lagern, für nächstes Jahr.

Die kalte, mit Wasser vermischte Asche in den Bach streuen oder auf einem Spaten zum nächsten blühenden Busch tragen, als Dünger. Die Feuerstellensteine wieder dorthin tragen, wo Du sie hergenommen hast, und nun kannst Du den Grassoden, der hoffentlich nicht vertrocknet ist wieder genau einpassen. Kaum etwas wird darauf hindeuten, dass Du hier eine so lange Zeit im Tipi verbracht hast: Du hast die Natur nicht verletzt. Je besser Du aufräumst, desto lieber wird Dir der Bauer den Platz im nächsten Jahr wieder überlassen.

Tipistoff verpacken

Asche und Ruß sollte man noch vor dem Zusammenpacken aus dem Stoff herausklopfen. Der Stoff muss vor dem Zusammenlegen ganz trocken sein, sonst fängt das Leinen an zu schimmeln und der Stoff wird mürbe werden.

Beim Zusammenfalten immer darauf achten, dass die rußige Seite nach innen kommt. Erstens wird dann beim Verpacken und beim Transport niemand schmutzig und zweitens wird kein Rauchgeruch Dich unnötig traurig machen oder jemand anderen stören.

* * *

Das Wichtigste ist ob ich mit ganzem Herzen in diesem selbstgebauten Tipi leben kann. Damit ist das Tipileben auch nicht mehr etwas speziell Indianisches, sondern es ermöglicht tiefe Erfahrungen, für alle und überall. Das Leben in einem Tipi kann für uns bedeutsamer werden, als nur eine Zeit der Erholung zu genießen - es kann uns für eine Weile dorthin führen, wo wir herkommen: in die Welt einfacher, eindeutiger Zusammenhänge - in die Welt des Feuers und des Wassers - in die Welt unseres Ursprungs.